

ՀՀ Երևանի Կենտրոն և Նորք-Մարաշ համայնքների
ընդհանուր իրավասության դատարան

Դիմումատուներ՝

Հեղինե Հարությունի Պետրոսյանի ներկայացուցիչներ՝
Արթուր Ալբերտի Սարունց և Արայիկ Միքայելի Զալյան
ք. Վանաձոր Տիգրան Մեծ 59

Պատասխանողներ՝

ՀՀ Հատուկ քննչական ծառայություն
ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 5 0010

ՀՀ գլխավոր դատախազություն
ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան փ. 5

ԴԻՄՈՒՄ

(Թիվ 62202513 քրեական գործով՝ Հեղինե Պետրոսյանին դատավարության կողմ ճանաչելու,
նախաքնության մարմնին 2013թ. դեկտեմբերի 10-ի թիվ 62202513 քրեական գործով վարույթը
կարճելու մասին որոշումը և կարճված գործի նյութերի պատճենները տրամադրելուն
պարտադրեցնելու պահանջների մասին)

1. Գործի դատավարական նախապատվությունը.

1.1. ՀՀ զինված ուժերի N գորամասի 5-րդ հրաձգային գումարտակի 13-րդ վաշտի 3-րդ դասակի 2-րդ ջոկի հրաձիգ, կոչումով շարքային Հայկ Մովսիսյանի կողմից զինվորական ծառայության պարտականությունները կատարելուց ժամանակավորապես խուսափելու նպատակով անդամախեղում կատարելու դեպքի առթիվ 2011թ. հուլիսի 7-ին ՀՀ քրեական օրենսգրքի 363-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված հանցագործության հատկանիշներով ՀՀ ՊՆ 3-րդ կայազորային քննչական բաժնում հարուցվել է քրեական գործ:

1.2. 2011թ. նոյեմբերի 29-ին Հայկ Մովսիսյանին մեղադրանք է առաջադրել ՀՀ քրեական օրենսգրքի 363-րդ հոդվածի 2-րդ մասով, քրեական գործը մեղադրական եզրակացությամբ ուղարկվել է Սյունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարան: 2012թ. նոյեմբերի 20-ի դատավճռով Հայկ Մովսիսյանը նույն հոդվածով մեղավոր է ճանաչվել և դատապարտվել ազատազրկման՝ 3 տարի ժամկետով:

1.3. 2012թ. նոյեմբերի 27-ի լույս 28-ի գիշերը, ԼՂՀ քննչական մեկուսարանի 8-րդ խցում Հայկ Մովսիսյանին գտել են մահացած:

1.4. 2012 թվականի նոյեմբերի 28-ին ԼՂՀ գլխավոր դատախազության հատուկ քննչական բաժնում ԼՂՀ քրեական օրենսգրքի 110-րդ հոդվածի 2-րդ մասի հատկանիշներով հարուցվել է թիվ 12200712 քրեական գործը՝ ԼՂՀ ոստիկանության քրեակատարողական վարչության մեկուսարանի կալանավոր Հայկ Արտավազի Մովսիսյանի ինքնասպանության դեպքի առթիվ:

1.5. 2013թ. ապրիլի 11-ին ՀՀ գլխավոր դատախազի կողմից ներկայացվել է վերաքննիչ բողոք ՀՀ Սյունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի 2012թ. նոյեմբերի 20 դատավճռի դեմ:

1.6. 2013թ. ապրիլի 16-ին ՀՀ վերաքննիչ քրեական դատարանը կայացրել է որոշում ՀՀ գլխավոր դատախազի վերաքննիչ բողոքը բավարարելու մասին, ըստ որի Սյունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության առաջին ստյանի դատարանի 2012թ. նոյեմբերի 20-ի դատավճիռը՝ քրեական գործով ըստ մեղադրանքի Հայկ Մովսիսյանի ՀՀ քրեական օրենսգրքի 363-րդ հոդվածի 2-րդ մասով բեկանել է և Հայկ Մովսիսյանին ՀՀ քրեական օրենսգրքի 363-րդ հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված հանցանքի կատարման մեջ ճանաչել անմեղ և արդարացրել՝ հանցակազմի բացակայության հիմքով:

1.7. Ըստ նախաքննության մարմնի՝ ԼՂՀ գլխավոր դատախազության հատուկ քննչական բաժնում կատարված նախաքննությամբ ձեռք բերված ապացույցներով հիմնավորվել է, որ ԼՂՀ ոստիկանության քրեակատարողական վարչության աշխատակիցների և քննչական մեկուսարանի կալանավորների, ամբաստանյալների, դատապարտյալների կողմից Հայկ Մովսիսյանի նկատմամբ որևէ սպառնալիք, դաժան վերաբերմունք, հոգեբանական ճնշում կամ բռնություն չի գործադրվել, անձնական արժանապատվությունը նվաստացնելուն ուղղված գործողություններ չեն կատարվել, այսինքն՝ նրանց արարքներում բացակայում են ԼՂՀ քրեական օրենսգրքի 110-րդ (ինքնասպանության հասցնելը) և 111-րդ (ինքնասպանության հակելը) հոդվածներով նախատեսված հանցակազմերի հատկանիշները:

1.8. Վերը նշված հիմքով 2013թ. մարտի 18-ին ԼՂՀ գլխավոր դատախազության հատուկ քննչական բաժնի ՀԿԳ ավագ քննիչի կողմից որոշում է կայացվել թիվ 12200712 քրեական գործի մասը կարճելու վերաբերյալ:

1.9. Հայկ Մովսիսյանի վերաբերյալ քրեական գործի վարույթն իրականացրած պաշտոնատար անձանց գործողություններին իրավական գնահատական տալու պատճառաբանությամբ 2013 թվականի մարտի 19-ին որոշում է կայացվել քրեական գործը ՀՀ գլխավոր դատախազության միջոցով ՀՀ հատուկ քննչական ծառայություն ուղարկելու մասին:

1.10. ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության ՀԿԳ քննիչի 2013թ. մարտի 28-ի որոշմամբ թիվ 12200712 քրեական գործի նյութերով հարուցվել է նոր թիվ 62202513 քրեական գործը Հայկ Մովսիսյանի վերաբերյալ քրեական գործի վարույթն իրականացնող պաշտոնատար անձանց պաշտոնական անփութության ենթադրյալ դեպքի առթիվ, ՀՀ քրեական օրենսգրքի 315-րդ հոդվածի 2-րդ մասի հատկանիշներով: Նույն օրը թիվ 12200712 քրեական գործը միացվել է թիվ 62202513 քրեական գործին:

1.11. 2013թ. հունիսի 29-ին վստահորդիս կողմից դիմում է ներկայացվել ՀՀ գլխավոր դատախազ Ա. Հովսեփյանին, ըստ որի խնդրել է «..... պարտավորեցնել վարույթն իրականացնող մարմնին տրամադրելու քրեական գործ հարուցելու մասին որոշումը, ինչպես նաև ճանաչել Հեղինե Պետրոսյանին որպես տուժողի իրավահաջորդ սույն քրեական գործով վարույթում ներգրավվելու հարցում»:

1.12. 2013թ. հունիսի 1-ին ՀՀ գլխավոր դատախազության կողմից ստացվել է պատասխան գրություն ըստ որի ներկայացված դիմումը ուղարկվել է ՀՀ հատուկ քննչական ծառայություն: 2013թ. հունիսի 5-ին ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության քննիչ Մ. Բաբայանի կողմից

կայացվել է որոշում՝ պահանջի լուծումը հետաձգելու և միջնորդությունը մերժելու վերաբերյալ:

1.13. 2013թ. Հունիսի 27-ին Վստահորդիս կողմից ներկայացվել է դիմում ՀՀ Երևանի Կենտրոն և Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարան խնդրելով՝ 2013թ. հունիսի 5-ին ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության քննիչ Մ.Բաբայանի որոշումը վերացնել՝ Հայկ Սովսիսյանին տուժող ճանաչելու իսկ իրեն տուժողի իրավահաջորդ:

1.14. 2013թ. հուլիսի 16-ին ՀՀ Երևան քաղաքի Կենտրոն և Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանը որոշում է կայացրել ներկայացված դիմումը մերժելու մասին, դատարանը մերժումը հիմնավորել է հետևյալ կերպ.

ՀՀ քրեական օրենսգրքի 103-րդ հոդվածի 1-ին մասի և 290-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն հետաքննության մարմնի աշխատակցի, քննիչի, դատախազի, օպերատիվ-հետախուզական գործողություններ իրականացնող մարմինների գործողությունների դեմ բողոքը նախ պետք է ներկայացնել դատախազի, իսկ դատախազի կողմից այն չբավարարելու դեպքում նոր միայն կարող է ներկայացնել դատարան:

Դատարանը արձանագրել է, որ Հեղինե Պետրոսյանի կողմից դատարան ներկայացված բողոքը ներկայացվել է քրեադատավարական օրենքով սահմանված կարգի խախտմամբ քանի որ ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության ՀԿԳ ավագ քննիչ Մ. Բաբայանի կայացրած որոշումը չի բողոքարկվել վերադաս դատախազին:

1.15. 2013թ. հուլիսի 17-ին Վստահորդս ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության պետին ներկայացրել է դիմում թիվ 62202513 քրեական գործով Հեղինե Պետրոսյանին տուժողի իրավահաջորդ ճանաչելու պահանջի մասին:

1.16. 2013թ. հուլիսի 23-ին ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության կողմից ստացվել է պատասխան գրություն ըստ, որի մերժել է տուժողի իրավահաջորդ ճանաչման դիմումը պատճառաբանելով, որ «Հեղինե Պետրոսյանը նույն պահանջով նույնաբովանդակ դիմում է ներկայացրել ՀՀ հատուկ քննչական ծառայությանը նաև 2013թ. մայիսի 29-ին, որի քննարկման արդյունքում 2013թ. հունիսի 5-ին կայացվել է «պահանջի լուծումը հետաձգելու և միջնորդությունը մերժելու վերաբերյալ» որոշում (...):»:

1.17. 2013թ. օգոստոսի 16-ին Վստահորդս ներկայացրել է դիմում-բողոք ՀՀ գլխավոր դատախազություն պահանջելով վերացնել ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության ՀԿԳ քննիչ Մ. Բաբայանի 05.06.2013թ. պահանջի լուծումը հետաձգելու և միջնորդությունը մերժելու վերաբերյալ որոշումը, և պարտավորեցնել վերջինիս իր վարույթում քննվող թիվ 62202513 քրեական գործով Հայկ Սովսիսյանին ճանաչել տուժող, Հեղինե Պետրոսյանին ճանաչել տուժողի իրավահաջորդ:

1.18. 2013թ. սեպտեմբերի 22-ին ՀՀ գլխավոր դատախազության կողմից ստացվել է պատասխան գրություն այն մասին, որ դիմում-բողոքը ներկայացվել է քրեադատավարական օրենքով սահմանված կարգի խախտմամբ քանի, որ համաձայն ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի համաձայն դիմողը իրավունք ունի իրեն դատավարության մասնակից ճանաչելուց հրաժարվելու կամ այդ պահանջի լուծումը հետաձգելու մասին որոշման բողոքարկել դատարան:

1.19. 2013թ. դեկտեմբերի 18-ին դիմողներիս կողմից ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության քննիչ Ս.Ա. Բաբայանին ներկայացվել է միջնորդություն թիվ 62202513 քրեական գործով Հայկ Մովսիսյանին տուժող, Հեղինե Պետրոսյանին տուժողի իրավահաջորդ ճանաչելու պահանջների մասին:

1.19.1. 2013թ. դեկտեմբերի 18-ին դիմողներիս կողմից դիմում բողոք է ներկայացվել ՀՀ գլխավոր դատախազություն, խնդրելով պարտավորեցնել նախաքննության մարմնին Հայկ Մովսիսյանին՝ տուժող, իսկ նրա մորը՝ տուժողի իրավահաջորդ ճանաչելու մասին:

1.20. 2013թ. դեկտեմբերի 24-ին վերը նշված միջնորդությանը ի պատասխան ստացվել է պատասխան գրություն, ըստ որի հայտնել են, որ թիվ 62202513 քրեական գործով վարույթն 2013թ. դեկտեմբերի 10-ին կարճվել է:

1.20.1. 2014թ. հունվարի 11-ին ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության կողմից ստացվել է սույն դիմումի 1.19.1. կետում նշված ՀՀ գլխավոր դատախազին հասցեագրված դիմում բողոքը, որը առաջին հասցեատերը մակագրել է ՀՀ ՀՔԾ-ին ում կողմից ել մերժվել էր դիմումը:

1.21. Հիմք ընդունելով այն հանգամանքը, որ տուժողի իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության ապահովումը հանդիսանում է քրեական դատավարության կարևորագույն խնդիրներից մեկը, 2013թ. դեկտեմբերի 28-ին դիմումատուներիս կողմից ներկայացվել է դիմում ՀՀ Հատուկ քննչական ծառայության պետին և քննիչ Բաբայանին պահանջելով տրամադրել 2013թ. դեկտեմբերի 10-ի թիվ 62202513 քրեական գործով վարույթը կարճելու մասին որոշումը և կարճված գործի նյութերի պատճենները:

1.22. 2014թ. հունվարի 22-ին ստացվել է ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության քննիչ Ս. Բաբայանի պատասխան գրությունը ըստ որի հայտնվել է, որ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 262-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն քրեական գործով վարույթը կարճելու և քրեական հետապնդումը դադարացնելու մասին որոշման պատճենը ուղարկվում է կասկածյալին, մեղադրյալին, պաշտպանին ինչպես նաև տուժողին նրա ներկայացուցչին (...):

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության վարույթում քննված թիվ 62202513 քրեական գործով դուր չէր հանդիսացել քրեական դատավարության օրենսգրքի 262-րդ 1-ին մասով նշված դատավարության մասնակից, ուստի քրեական գործով վարույթը կարճելու որոշման և վարույթի կարճման գործի նյութերի պատճենները Ձեզ տրամադրվել չեն կարող:

2. Դիմումի իրավական հիմնավորումը և պահանջը

Պետության պոզիտիվ պարտավորության մասին պնդումներ.

2.1.2011թ. օգոստոսի 3-ին ՀՀ ՊՆ 3-րդ կայագորային քննչական բաժնի քննիչ Ա. Ադամյանի կողմից Հայկ Մովսիսյանին մեղադրանք է առաջադրվել ՀՀ քր. օր. 363 հոդվածի 1-ին մասով՝ (զինծառայողի կողմից իր առողջությանը վնաս պատճառելը (անդամախեղելը), որը հանգեցրել է կամ կարող էր հանգեցնել զինվորական ծառայության կամ դրա առանձին պարտականությունների կատարումը ժամանակավորապես դադարեցնելուն):

2011թ. նոյեմբերի 29-ին Նախաքննական մարմինը որոշում է կայացրել Հ. Մովսիսյանին ՀՀ քրեական օրենսգրքի 363-րդ հոդվածի 2-րդ մասով որպես մեղադրյալ ներգրավելու մասին:

2012թ. նոյեմբերի 20-ին Սյունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավճռով Հայկ Սովսիսյանը մեղավոր է ճանաչվել ՀՀ քր. օր. 363-րդ 2-րդ մասով նախատեսված արարք կատարելու համար և դատապարտվել է ազատազրկման 3 տարի ժամկետով:

Հայկ Սովսիսյանը դատապարտվել և ձերբակալվել է ՀՀ իրավապահ և ՀՀ դատական իշխանությունների կողմից, իսկ այն հանգամանքը, որ ՀՀ քաղաքացին ՀՀ դատարանի կողմից ազատազրկման դատապարտված պահվել է ԼՂՀ քննչական մեկուսարանի 8-րդ խցում (Շուշի ՔԿՀ-ում) եղել է ՀՀ պատասխանատվության տակ, քանի, որ Հայկ Սովսիսյանը դատապարտվել է ՀՀ իշխանությունների կողմից:

Նախաքննության մարմինը ընդունում է, որ Հայկ Սովսիսյանը մահացել է 2012թ. նոյեմբերի 27-ի լույս 28-ի գիշերը, ԼՂՀ քննչական մեկուսարանի 8-րդ խցում:

ԼՂՀ քննչական մեկուսարանը միանշանակ պատկանում է Լեռնային Ղարաբաղի հանրապետությանը:

ՀՀ իշխանությունները Սյունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավճռով դատապարտված Հայկ Սովսիսյանի պահպանությունը հանձնել են ԼՂՀ քննչական մեկուսարանին (Շուշի ՔԿՀ):

Դիմումատուներիս հայտնի չէ թե պետությունների միջև ինչ պարտավորություններ են առկա ՀՀ քաղաքացիներին ՀՀ դատարանների կողմից դատապարտված ԼՂՀ ՔԿՀ-ներում պահելու վերաբերյալ, սակայն կարող ենք արձանագրել այն հանգամանքը, որ եթե առողջ անձը ՀՀ ոստիկանության կողմից արգելանքի է վերցվել և հետագայում մահացել, ապա պետությունը (Հայաստանի Հանրապետությունը) պարտավոր է ներկայացնել անձի մահվան հանգեցրած իրադարձությունների համոզիչ բացատրություն, և այն չներկայացնելու դեպքում պետությունը խախտած կլինի Կոնվենցիայի 2-րդ հոդվածը:

2.2. Կոնվենցիայի 2-րդ հոդվածը Պետության վրա պարտավորություն է դնում պաշտպանել կյանքի իրավունքը՝ ապահովելով քրեական իրավունքի արդյունավետ դրույթների առկայությունը՝ կանխելու համար կյանքի դեմ ուղղված հանցագործությունները՝ հիմնավորելով այդ դրույթների խախտման համար կանխարգելիչ, վերացնող և պատժիչ մեխանիզմների վրա: Այն նաև պահանջում է որպեսզի իրականացվի արդյունավետ պաշտոնական քննություն, երբ տեղի է ունեցել սպանություն: Նման քննություն իրականացնելու պարտականությունն առաջ է գալիս սպանության և այլ կասկածելի մահվան դեպքերի հետևանքով, երբ հանցագործներն անհատներ են կամ պետական մարմիններ կամ անհայտ են¹:

Քննությունը պետք է լինի արդյունավետ այն իմաստով, որ այն կարողանա հանգեցնել որոշակի փաստերի հաստատմանը և պատասխանատուների բացահայտմանն ու պատժին: Իշխանությունները պետք է ձեռնարկեն իրենց հասու պատշաճ քայլեր՝ դեպքին առնչվող բոլոր ապացույցները ձեռք բերելու համար: Ավելին Կոնվենցիայի 2-րդ հոդվածի պահանջները գերակայում են պաշտոնական քննության ժամանակ, երբ դրանք կիրառվում են ներպետական դատարաններում քննություն իրականացնելիս. քննությունները, ընդհանուր առմամբ, ներառյալ դատական քննության, պետք է բավարարեն օրենքով նախատեսված կյանքի իրավունքը պաշտպանելու պոզիտիվ պարտականության պահանջները: Ներպետական

¹ Խոեա՝ Անգելովան և Ալին ընդդեմ Բուլղարիայի, թիվ 55523/00, կետ 92, ՄԻԵԴ 2007 IX և Բանցն ընդդեմ Կիպրոսի և Ռուսաստանի, թիվ 25965/04, կետ 232, ՄԻԵԴ 2010 :

դատարանները չպետք է որևէ պարագայում թույլ տան, որպեսզի կյանքի համար վտանգավոր հանցագործությունները մնան անպատիժ²:

Որպեսզի քննությունը լինի արդյունավետ, քննությունն իրականացնող և դրա համար պատասխանատու անձինք պետք է լինեն անկախ և անկողմնակալ թե օրենքով և թե գործնականում: Դա նշանակում է ոչ միայն դեպքերի հետ կապ ունեցողների հետ աստիճանակարգային և ինստիտուցիոնալ կապի բացակայության, այլ նաև՝ գործնական անկախության: Կոնվենցիայի 2-րդ հոդվածի ներքո պահանջվող արդյունավետ քննությունը նպատակ է հետապնդում ապահովել հասարակության վստահությունն իշխանությունների նկատմամբ՝ վերջիններիս կողմից օրենքի պահպանման հարցում, կանխելու համար ապօրինի գործողությունների նկատմամբ հանդուժողականության և համագործակցության դրսևորումներն այն գործերով, որոնցում ներգրավված են պետական մարմիններ կամ պաշտոնյաններ՝ ապահովելու համար նրանց պատասխանատվությունն իրենց պատասխանատվությամբ կատարված սպանությունների համար: Բոլոր դեպքերում տուժողի իրավահաջորդը պետք է ներգրավված լինի այդ ընթացակարգերի իրականացմանը, որոնք երաշխավորում են նրանց օրինական շահերի ապահովումը³:

2.3. Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը իր մի շարք որոշումներով հայտնել է, որ «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» եվրոպական կոնվենցիայով երաշխավորված իրավունքները ոչ թե տեսական կամ պատրանքային են, այլ գործնական են և արդյունավետ, «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին»⁴:

Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը Կոնվենցիայի 2-րդ և 3-րդ հոդվածները մեկնաբանել է որպես այդ դրույթների նյութաիրավական կողմերի ենթադրյալ խախտման կապակցությամբ արդյունավետ քննություն իրականացնելու դատավարական պարտականություն սահմանող նորմեր՝ հաշվի առնելով այս իրավունքների հիմնարար բնույթը⁵:

Մասնավորապես, սույն գործին վերաբերելի մասով Կոնվենցիայի 2-րդ հոդվածով ամրագրված կյանքի իրավունքի շրջանակներում արդյունավետ քննություն իրականացնելու պարտականությունը (կյանքի իրավունքի դատավարական բաղադրիչը) բխում է Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի նախադեպային իրավունքում հաստատված այն իրավական դիրքորոշմից, որ եթե առողջ անձը ոստիկանության կողմից արգելանքի է վերցվել և հետագայում մահացել, ապա պետությունը պարտավոր է ներկայացնել անձի մահվան հանգեցրած իրադարձությունների համոզիչ բացատրություն, և այն չներկայացնելու դեպքում

2 (տես՝ Մոխենն ընդդեմ Լեհաստանի, թիվ 11818/02, իկետ 53, 2009թ. մարտի 24 և Իսաթ Բայրամն ընդդեմ Թուրքիայի, թիվ 75535/01, կետ 47, 2009թ. մայիսի 26):

3. տես՝ Ռամասայն և այլք ընդդեմ Նիդեռլանդների [GC], թիվ 52391/99, կետեր 321-332, ՄԻԵԴ 2007 ..., Խայնդրավան և Չամաշվիլին ընդդեմ Վրաստանի, թիվ 18183/05, կետեր 59-61, 2010թ. հունիսի 8, ԹԱԽՆ Արարն ընդդեմ Թուրքիայի [GC], թիվ 26307/95, կետեր 222-225, ՄԻԵԴ 2004/III և Գյուլն ընդդեմ Թուրքիայի, 1998թ. հուլիսի 27, կետ 82, Վճիռների և Որոշումների ժողովածու 1998-IV):

3. տես՝ վերը նշված Kudla, § 157 :

4 .տես՝ օրինակ, B. v. the United Kingdom, 1987 թվականի հուլիսի 8-ի վճիռը, գանգատ թիվ 9840/82, կետ 63, M.C. v. Bulgaria, 2003 թվականի դեկտեմբերի 4-ի վճիռը, գանգատ թիվ 39272/98, 148-153 կետերը, և Cyprus v. Turkey, 2001 թվականի մայիսի 10-ի Մեծ պալատի վճիռը, գանգատ թիվ 25781/94, կետ 147:

5 տես՝ օրինակ Mccann and Others v. The United Kingdom, 1995 թվականի սեպտեմբերի 27-ի վճիռը, գանգատ թիվ 18984/91, 157-164 կետերը, Ergi v. Turkey, 1998 թվականի հուլիսի 28-ի վճիռը, գանգատ թիվ 23818/94, կետ 82, Mastromatteo v. Italy, 2002 թվականի հոկտեմբերի 24-ի Մեծ պալատի վճիռը, գանգատ թիվ 37703/97, կետ 89, և Assenov and Others v. Bulgaria, 1998 թվականի հոկտեմբերի 28-ի վճիռը, գանգատ թիվ 24760/94, 101-106 կետեր:

պետությունը խախտած կլինի Կոնվենցիայի 2-րդ հոդվածը⁶: Վերը վկայակոչված մեկնաբանություններից էլնելով կարելի պնդել որ մինչ այժմ խախտված է մեր վստահորդի Կոնվենցիայի 2-րդ հոդվածով երաշխավորված իրավունքները:

Սույն դեպքում Հայկ Մովսիսյանը ՀՀ ոստիկանության կողմից արգելանքի է վերցվել և հետագայում մահացել, ՀՀ կողմից վստահված ԼՂՀ ՔԿՀ-ում, ուստի վերը վկայակոչված նախադեպերը սույն գործի փաստական հանգամանքների հետ նույնական են և ենթակա են կիրառման:

2.4. Մարդու Իրավունքների Եվրոպական Դատարանի կողմից կայացված մի շարք վճիռներում սահմանվել է, որ Կոնվենցիայի 8-րդ հոդվածը պետության համար առաջացնում է ոչ միայն նեգատիվ պարտականություններ (ձեռնպահ մնալու համապատասխան ազատություններին միջամտելուց), այլ նաև պոզիտիվ պարտականություններ (inter alia, սահմանելու տուժողների իրավունքների քրեադատավարական պաշտպանության համարժեք կառուցակարգեր):

Մասնավորապես՝ Յանկովիչի վերաբերյալ ՄԻԵԴ վճռի 25-րդ կետում արտահայտել է հետևյալ դիրքորոշումը՝ Խորվաթիայի քրեադատավարական օրենսդրությունը նախատեսում էր տուժողի իրավունքների պաշտպանության մի շարք կառուցակարգեր, այդ թվում՝ սուբսիդիար մեղադրողի գործառույթ իրականացնելու իրավունքը այնուհանդերձ, Յանկովիչի գործով ՄԻԵԴ-ը գտել է, որ պետությունը չի կատարել իր այդ պոզիտիվ պարտականությունը, քանի որ, տուժողին իրական հնարավորություն չի տրվել իրականացնելու իր դեմ ունեցած գործուն թույլ տված անձի քրեական հետապնդում⁷:

Յանկովիչն ընդդեմ Խորվաթիայի գործով ՄԻԵԴ իրավական դիրքորոշումը սույն գործի փաստերի վրա տարածելով՝ կարող ենք արձանագրել, որ տուժողի իրավահաջորդ չճանաչելով, տուժողին հնարավորություն չի տրվում իրականացնել իր շահերի արդյունավետ պաշտպանություն:

Քրեական արդարադատության համակարգում տուժողի պահանջմունքները բավարարելու և շահերը պաշտպանելու ուղղությամբ միջոցներ ձեռնարկելու պետությունների պարտավորությունը սահմանված է նաև ՄԱԿ-ի 1985 թ. նոյեմբերի 29-ի Գլխավոր ասամբլեայի 40/34 բանաձևի 4-րդ կետով, որի համաձայն՝ հանցագործությունից տուժողները ներպետական օրենսդրությանը համապատասխան պետք է ունենան արդարադատության մատչելիության և իրենց պատճառված վնասի արագ փոխհատուցման իրավունք:

Հոչակագրի 6-րդ կետի համաձայն՝ անհրաժեշտ է օժանդակել այն բանին, որ դատական և վարչական ընթացակարգերը, ըստ էության համապատասխանեն հանցագործության զոհերի պահանջներին, այդ թվում՝

բ) վարույթի ցանկացած փուլում գործի էության վերաբերյալ տուժողներին կարծիք արտահայտելու հնարավորություն ապահովելու և այդ կարծիքները քննարկելու եղանակով, հատկապես երբ տվյալ հարցը վերաբերվում է տուժողին:

6. տե՛ս Velikova v. Bulgaria, 2000 թվականի մայիսի 18-ի վճիռը, զանգատ թիվ 41488/98, կետ 70, mutatis mutandis, Selmouni v. France, 2002 թվականի հոկտեմբերի 24-ի Մեծ պալատի վճիռը, զանգատ թիվ 25803/94, կետ 87:

7. տե՛ս Յանկովիչի վերաբերյալ ՄԻԵԴ վճռի 57-րդ կետ): Դրա հիման վրա արձանագրվել է Եվրոպական կոնվենցիայի 8-րդ հոդվածի խախտում (տե՛ս Յանկովիչի վերաբերյալ ՄԻԵԴ վճռի 58-րդ կետ):

2.5. Կոնվեցիայի 1-ի Հոդվածի ուժով (որտեղ սահմանված է, որ «բարձր պայմանավորվող կողմերն իրենց իրավագործության ներքո գտնվող յուրաքանչյուրի համար ապահովում են այն իրավունքներն ու ազատությունները, որոնք սահմանված են սույն Կոնվեցիայի I բաժնում»), երաշխավորված իրավունքների և ազատությունների իրականացման և ապահովման առաջնային պատասխանատվությունը դրված է ազգային իշխանությունների վրա: Այդ սուբսիդիար բնույթը արտահայտված է Կոնվեցիայի 13 և 35 § 1 հոդվածներում⁸:

Կոնվեցիայի 13-րդ հոդվածով երաշխավորվում է Կոնվեցիայով սահմանված իրավունքների և ազատությունների պարտադիր կիրառումն ապահովող իրավական պաշտպանության միջոցների առկայությունը ներպետական մակարդակով: Այդ դրույթի իրականացումն պահանջում է ներպետական իրավական պաշտպանության միջոցների տրամադրումը Կոնվեցիայի հիմքերով ներկայացված «ոչ անհիմն գանգատի» ըստ էության քննության և համապատասխան օգնության տրամադրման համար: Կոնվեցիայի 13-րդ հոդվածով պահանջվող իրավական պաշտպանությունը պետք է լինի «արդյունավետ» ինչ պես գործնականում, այնպես էլ օրենքի տեսանկյունից⁹:

1Արդյունավետ լինելու համար 13-րդ հոդվածով պահանջվող իրավական պաշտպանության միջոցը պետք է լինի հասանելի գործնականում և նախատեսված օրենսդրությամբ, մասնավորապես այն իմաստով, որ վերջինիս իրականացմանը չպետք է անարդացիորեն խոչընդոտեն պետության իշխանությունների գործողությունները կամ անգործողությունը¹⁰:

Հատուկ ուշադրություն պետք է դարձնել պաշտպանության գործողության արագությանը, քանի որ չի բացառվում, որ պաշտպանության արդյունավետությունը կարող է տուժել այն տրամադրելու գործընթացի չափազանց մեծ տևողության պատճառով¹¹:

3. Հայկ Մովսիսյանի տուժող լինելու մասին պնդումներ.

Այսպես՝ տուժող է ճանաչվում այն անձը, ում քրեական օրենսգրքով չթույլատրված արարքով անմիջականորեն պատճառվել է բարոյական, ֆիզիկական կամ գույքային վնաս: Տուժող է ճանաչվում նաև այն անձը, ում կարող էր անմիջականորեն պատճառվել բարոյական, ֆիզիկական կամ գույքային վնաս, եթե ավարտվեր քրեական օրենսգրքով չթույլատրված արարք կատարելը: Տուժող ճանաչելու մասին որոշումն ընդունում է հետաքննության մարմինը, քննիչը, դատախազը կամ դատարանը (ՀՀ քր. Դատ. Օր. 58-րդ հոդված):

Տուժողը, ելնելով իր դատավարական կարգավիճակից, քրեական գործի քննության ընթացքում օգտվում է մի շարք իրավունքներից, որոնց իրացումը ենթադրում է վարույթն իրականացնող մարմնի պարտականությունը՝ հնարավորություն ընձեռել տուժող կողմին իրականացնել քրեադատավարական օրենսդրությամբ վերապահված իր իրավունքները:

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքը նախատեսում է նաև տուժողի իրավահաջորդի ինստիտուտը, որը մահացած կամ իր կամքն արտահայտելու ունակությունը կորցրած տուժողի իրավունքների և շահերի իրացման, ինչպես նաև դրանց պաշտպանության

8. տես՝ «Kudla ընդդեմ Լեհաստանի» [ՄՊ], գանգատ թիվ 30210/96, § 152, ՄԻԵԴ 2000-XI:

9. տես՝ վերը նշված Kudla գործով, 157-րդ կետը:

10. տես՝ «Շակուցի ընդդեմ Թուրքիայի» [ՄՊ], գանգատ թիվ 23657/94, § 112, ՄԻԵԴ 1999-IV:

11 (տես՝ «Doran ընդդեմ Իռլանդիայի», գանգատ թիվ 50389/99, § 57, ՄԻԵԴ 2003-X):

արդյունավետ երաշխիք է: Նշված ինստիտուտի գոյությունը բխում է ՀՀ Սահմանադրության 18-րդ հոդվածով ամրագրված յուրաքանչյուր անձի՝ իր իրավունքների և ազատությունների դատական, ինչպես նաև պետական այլ մարմինների առջև իրավական պաշտպանության արդյունավետ միջոցների իրավունքից: ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 80-րդ հոդվածի 4-րդ մասի ուժով՝ տուժողի իրավահաջորդը քրեական գործով վարույթին մասնակցում է տուժողի փոխարեն և կրում է վերջինիս իրավունքները և պարտականությունները, հետևաբար տուժողի իրավահաջորդն օգտվում է ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 59-րդ հոդվածով ամրագրված տուժողի իրավունքներից և պարտականություններից:

Տուժողի հասկացության վերաբերյալ դիրքորոշում է հայտնել նաև ՀՀ վճռաբեկ դատարանը: Մասնավորապես, ԵԿԴ/0077/11/12 որոշման 25-րդ կետում ՀՀ Վճռաբեկ դատարանն արձանագրում է, որ քրեական դատավարությունն իրականացվում է ոչ միայն հանցագործությունը բացահայտելու և մեղավորներին քրեական պատասխանատվության ենթարկելու, այլև հանցագործության արդյունքում տուժողի իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանությունն ապահովելու նպատակով: Այլ խոսքով՝ տուժողի իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության ապահովումը հանդիսանում է քրեական դատավարության կարևորագույն խնդիրներից մեկը: Վկայակոչված որոշման 26-րդ կետում Վճռաբեկ դատարանն արձանագրում է, որ քրեական դատավարության ընթացքին տուժողի (տուժողի իրավահաջորդի) մասնակցությունը մի կողմից անհրաժեշտ նախապայման է վերջինիս իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանությունն ապահովելու համար, մյուս կողմից, նպաստում է քրեական գործի հանգամանքների բազմակողմանի, լրիվ և օբյեկտիվ հետազոտմանը: Քրեական վարույթում անհնար է իրականացնել դատավարական իրավունքներ և պարտականություններ՝ առանց դատավարության մասնակից լինելու, իսկ հանցագործության հետևանքով վնաս կրած անձի դեպքում արդյունավետ մասնակցությունը հնարավոր է միայն վարույթն իրականացնող մարմնի կողմից վերջինիս տուժող ճանաչելու վերաբերյալ որոշում կայացնելուց հետո:

Տուժող ճանաչելու քրեադատավարական կարգին վերաբերող դրույթների համադրված վերլուծության արդյունքում կարելի է եզրահանգել, որ օրենսդիրը նշված դատավարական ակտի կայացման համար անհրաժեշտ նախապայման է համարում հանցագործության արդյունքում անձին բարոյական, ֆիզիկական կամ գույքային վնաս պատճառված լինելու կամ այդպիսի վնաս պատճառելու հավանականության հաստատումը, ինչը, սակայն, չի կարող մեկնաբանվել այնպես, որ անձին տուժող ճանաչելու համար անհրաժեշտ լինի հանցակազմի բոլոր տարրերի հաստատում կամ վնաս պատճառելու վերաբերյալ սպառիչ տվյալների հավաքագրում:

Վկայակոչված որոշման 27-րդ կետում, ՀՀ վճռաբեկ դատարանը մեկնաբանելով ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 182-րդ հոդվածի 1-ին մասի դրույթները, արձանագրել է, որ եթե իրավասու պաշտոնատար անձը որոշում է կայացնում քրեական գործ հարուցելու մասին, ապա նա ձեռք բերված տվյալները բավարար է համարում հանցագործության փաստի (հանցակազմի օբյեկտիվ կողմի և օբյեկտի) առկայությունը հաստատված համարելու համար: Իսկ եթե քրեական գործ հարուցելու փուլում հայտնի է դառնում ենթադրյալ

հանցագործությունից տուժած անձր, ապա վարույթն իրականացնող մարմինը պարտավոր է վերջինիս ճանաչել որպես տուժող և ներգրավել գործի քննությանը: Համանման կերպով, քրեական գործ հարուցելու փուլում վարույթն իրականացնող մարմինը մահացած կամ իր կամքն արտահայտելու ունակությունը կորցրած տուժողի մերձավոր ազգականներից մեկին պետք է ճանաչի տուժողի իրավահաջորդ, եթե նա այդպիսի ցանկություն է հայտնել:

Սույն պարագայում արդեն իսկ հարուցված էր քրեական գործ, որը ստացել է թիվ 62202513 քրեական գործի հերթական համարը և տուժող Հայկ Մովսիսյանի իրավահաջորդ ճանաչվելու մասին մոր կողմից ներկայացվել էր համապատասխան դիմում, որպեսզի ներգրավվի վարույթում, որպես տուժողի իրավահաջորդ:

Վերը վկայակոչված դատական ակտը թույլ է տալիս պնդելու, որ տուժողի իրավահաջորդ չճանաչելը եղել է նախաքննության մարմնի կամայական և սուբեկտիվ որոշումը և տվյալ փաստերի ներքո կարելի է պնդել, որ թիվ 62202513 քրեական գործով Հեղինե Պետրոսյանը օրենքով և նրան տրված մեկնաբանությունների ուժով համապատասխանել է տուժողի իրավահաջորդի կարգավիճակին և հետևաբար իրավունք ունի տվյալ վարույթի արդյունքում կայացված որոշումը բողոքարկելու համար:

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 262-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն քննիչը քրեական գործով վարույթը կարճելու և քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին որոշման պատճենն ուղարկում է կասկածյալին, մեղադրյալին, պաշտպանին, ինչպես նաև տուժողին, նրա ներկայացուցչին (.....): Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ պարզաբանվում է գործի նյութերի հետ ծանոթանալու նրանց իրավունքը և վարույթը կարճելու ու քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին որոշման բողոքարկման կարգը: Նույն հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ իրավունք է վերապահում նաև կարճված գործի նյութերին ծանոթանալու համար:

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 263-րդ հոդվածի 1-ի մասի համաձայն՝ քրեական գործով վարույթը կարճելու կամ քրեական հետապնդումը դադարեցնելու մասին որոշումը դրա պատճենը ստանալու պահից 7 օրվա ընթացքում կասկածյալի, մեղադրյալի, ամբաստանյալի, նրանց պաշտպանների, տուժողի, նրա ներկայացուցչի, (...) կողմից կարող է բողոքարկվել վերադաս դատախազին:

Սույն պարագայում նախաքննության մարմնի կամայական գործողությունների արդյունքում վստահորոշս գրկված է տվյալ որոշումը բողոքարկելու իրավունքից:

4. Ընդունելության վերաբերյալ պնդումներ

4.1. ՀՀ Սահմանադրական դատարանը իր 2009թ. դեկտեմբերի 7-ի ՍԴՈ-844 որոշման 5-րդ կետում հայտնել է, որ մինչդատական վարույթում հետաքննություն և նախաքննություն մարմինների, (...) որոշումների և գործողությունների դատական բողոքարկման ինստիտուտը (ՀՀ քր. դատ. օրենսգրքի 278 հոդվածի 2-րդ մաս, 290 հոդված) որպես քրեական վարույթում անձի իրավունքների ու ազատությունների պաշտպանության միջոց կոչված է երաշխավորելու ՀՀ Սահմանադրության ինչպես 18 և 19 հոդվածներում, այնպես էլ 3, 14, 14.1, 16, 17 և անձի իրավունքների ու ազատությունների պաշտպանության սահմանադրաիրավական սկզբունքի գերակայությունն արտացոլող բազմաթիվ այլ հոդվածներում ամրագրված նորմերի

կենսագործումը: Այն կոչված է ապահովելու անձի ինչպես սահմանադրական, այնպես էլ օրենքով երաշխավորված այլ իրավունքները, ազատությունները՝ վերոհիշյալ պետական մարմինների ու պաշտոնատար անձանց անօրինական (անիրավաչափ) որոշումներից ու գործողություններից և իրացվում է արդարադատական առանձնահատուկ գործառույթի՝ մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողության միջոցով:

Վկայակոչված որշմամբ դատարանը հայտնել է, որ «ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի, վերջինիս՝ «Դատական վերահսկողությունը մինչդատական վարույթի նկատմամբ» վերտառությունը կրող 39-րդ գլխի նորմերի համալիր վերլուծությունը վկայում է, որ հետաքննության մարմինների, քննիչի, դատախազի և օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն իրականացնող մարմինների որոշումների և գործողությունների օրինականության վերաբերյալ բողոքների քննությունը, որպես մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողության գործառույթ, ունի իր առանձնահատուկ խնդիրներն ու նպատակները, մասնավորապես՝ բողոքարկվող որոշումների և գործողությունների օրինականությունը (ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի և օրենսդրության այլ ակտերի պահանջներին համապատասխանությունը) ստուգելու արդյունքում պարզել անձի (կասկածյալի, մեղադրյալի, պաշտպանի, տուժողի, քրեական դատավարության այլ մասնակցի կամ այլ անձի) իրավունքների և ազատությունների խախտման փաստը և կայացնել համապատասխան որոշում՝ անձի իրավունքների և ազատությունների խախտումը վերացնելու՝ վարույթն իրականացնող մարմնի պարտականության, կամ բողոքը մերժելու՝ վերաբերյալ:

(...) Մասնավորապես քրեական դատավարության օրենսգրքի 290-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն հետաքննության մարմնի աշխատակցի, քննիչի, դատախազի, (...) որոշումները և գործողությունները բողոքարկող սուբյեկտներ են քրեական դատավարության մասնակիցները և այլ անձինք, որոնց իրավունքները և օրինական շահերը խախտվել են այդ որոշումներով և գործողություններով: Հիշյալ հոդվածի նույն մասի համաձայն քրեական գործերով մինչդատական վարույթում որպես դատական բողոքարկման անմիջական օբյեկտ (առարկա) են հետաքննության մարմնի աշխատակցի, քննիչի, դատախազի, (...) ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված որոշումները և գործողությունները, այսինքն՝ այնպիսի որոշումներ ու գործողություններ, որպիսիք հատկապես մատնանշված են օրենսգրքի համապատասխան նորմերում:

(...) Այսուհանդերձ, ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 41 հոդվածի համաձայն, դատարանը, ի թիվս քրեական գործերով ընդհանուր այլ լիազորությունների, իրավասու է «...քննել և լուծել հետաքննության մարմնի աշխատակցի, քննիչի, դատախազի, օպերատիվ-հետախուզական գործողություններ իրականացնող մարմինների որոշումների և գործողությունների (անգործության) դեմ բողոքները»: Այսպիսով, մինչդատական վարույթում օրենսդիրը դատարանին լիազորել է քննելու ոչ միայն քրեական վարույթ իրականացնող իրավասու մարմինների ու պաշտոնատար անձանց որոշումների և գործողությունների օրինականության, այլև՝ անգործության վերաբերյալ բողոքները, իսկ «...և եթե նրանց բողոքները չեն բավարարվել դատախազի կողմից» պայմանը բացառապես վերաբերում է հետաքննության մարմինների, քննիչի, դատախազի և օպերատիվ-հետախուզական գործունեություն իրականացնող մարմինների որոշումներին ու գործողություններին, հետևաբար՝ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 290 հոդվածի 1-ին մասի իրավակարգավորման շրջանակներում չի կարող վերագրվել նաև հիշյալ մարմինների անգործությանը:»

ՀՀ սահմանադրական դատարանն արձանագրել է նաև, որ «քրեական գործերով մինչդատական վարույթում բողոքարկման (դատախազական և դատական) ինստիտուտի իրավակիրառման շրջանակներում «գործողություն» և «անգործություն» եզրույթները ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքով մինչդատական վարույթի իրավակարգավորման շրջանակներում նույնաբովանդակ մեկնաբանվել չեն կարող: (...) «անգործություն» եզրույթն իրավակիրառական պրակտիկայում, սույն գործի առարկայի շրջանակներում, պետք է ընկալվի որպես հետաքննության, նախաքննության մարմինների, պաշտոնատար անձանց և դատախազի՝ Սահմանադրությամբ և օրենքներով նախատեսված լիազորությունների (որոշումների ընդունում, իրենց լիազորություններից բխող գործունեության իրականացում) չկատարում: Վերջինս նույնպես կարող է առաջացնել իրավական հետևանքներ, պատճառ դառնալ մարդկանց սահմանադրական իրավունքների խախտման: Հետևաբար, նման անգործության դատական բողոքարկման նպատակը և ոչ իրավաչափ գործողության դատական բողոքարկման նպատակը նույնական են՝ հետապնդում են իրավունքների պաշտպանության համանման խնդիր:

Ելնելով վերոգրյալից և հիմք ընդունելով ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 41-րդ, 278-րդ և 290-րդ հոդվածները դատարանից

Խնդրում եմ՝

1. Թիվ 62202513 քրեական գործով Հայկ Սովսիսյան ճանաչել սուժող.
2. Թիվ 62202513 քրեական գործով Հեղինե Պետրոսյանին ճանաչել սուժող Հայկ Սովսիսյանի իրավահաջորդ.
3. ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության քննիչ Մ. Բաբայանին պարտավորեցնել տրամադրել 2013թ. դեկտեմբերի 10-ի թիվ 62202513 քրեական գործով վարույթը կարճելու մասին որոշումը և կարճված գործի նյութերի պատճենները:

Կից ներկայացնում եմ՝

- 1.2. Պետրոսյանի կողմից Ա. Զայյանի և Ա. Սաքունցին տրված լիազորագրի պատճենը.
2. Ա. Զայյանի և Ա. Սաքունցի անձնագրերի պատճենները
3. 2013թ. հունիսի 29-ին ՀՀ գլխավոր դատախազ Ա. Հովսեփյանին դիմումի պատճենը:
4. 2013թ. հունիսի 1-ին ՀՀ գլխավոր դատախազության կողմից ստացված պատասխան գրություն պատճենը:
5. 2013թ. հունիսի 5-ին ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության քննիչ Մ. Բաբայանի պահանջի լուծումը հետաձգելու և միջնորդությունը մերժելու վերաբերյալ որոշման պատճենը:
6. 2013թ. Հունիսի 27-ին ՀՀ Երևանի Կենտրոն և Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարան ներկայացված դիմումի պատճենը:
7. 2013թ. հուլիսի 16-ին ՀՀ Երևան քաղաքի Կենտրոն և Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի որոշման պատճենը:
8. 2013թ. հուլիսի 17-ին ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության պետին ներկայացված դիմումի պատճենը:

9.2013թ. հուլիսի 23-ին ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության պատասխան գրության պատճենը:

10.2013թ. օգոստոսի 16-ին ՀՀ գլխավոր դատախազություն ներկայացված դիմում-բողոքի պատճենը:

11.2013թ. սեպտեմբերի 22-ին ՀՀ գլխավոր դատախազության կողմից ստացվելից պատասխան գրության պատճենը:

12.2013թ. դեկտեմբերի 18-ին ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության քննիչ Մ.Ա. Բարայանին ներկայացված միջնորդության պատճենը:

13.2013թ. դեկտեմբերի 24-ին ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության կողմից ստացված պատասխան գրություն պատճենը:

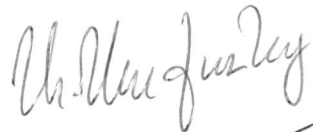
14.2013թ. դեկտեմբերի 28-ին ՀՀ Հատուկ քննչական ծառայության պետին և քննիչ Բարայանին ներկայացված գրության պատճենը:

15.2014թ. հունվարի 20-ին ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության քննիչ Մ. Բարայանից ստացված պատասխան գրություն պատճենը:

16. 2013թ. դեկտեմբերի 18-ին ՀՀ գլխավոր դատախազություն ներկայացված դիմումի պատճենը:

17. 2014թ. հունվարի 8-ի ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության կողմից ստացված պատասխան գրության պատճենը:

Դիմողի ներկայացուցիչներ՝

Ա. Սաբրոնց

Ա. Զալյան

20.02.2014թ.